

REVIEW

Canon TS-E 24mm 3.5L II

PORTFOLIO

Melissa van Belle

INTERVIEW

Max de Krijger

REVIEW

Apple iPad

MEDEDELINGEN

OPROEP PORTFOLIO'S & VAKFOTOGRAAF

EOSzine is altijd op zoek naar mooie of onderscheidende fotografie. Zo hebben we alle nummers al een portfolio kunnen plaatsen van getalenteerde vrijetijdsvotografen (pag 8/9) en ook veel werk van de echte professionals (pag 16/17). Naar die eerste groep zijn we doorlopend op zoek en als je denkt dat jouw foto's 'in de etalage' mogen, meld je dan [hier](#) aan. Zorg dat je foto's thematisch zijn ingedeeld en dat ze op een eigen website te zien zijn.

Een vergeten groep fotografen, die elke dag in de weer zijn met fotografie voor zakelijke en particuliere opdrachtgevers, is die van de [vakfotograaf](#). Ook daarvan willen we graag werk presenteren, aangevuld met hun relaas hoe de stap naar het zelfstandig ondernemerschap is verlopen. Daarmee helpen zij lezers die van hun hobby hun beroep willen maken weer een stuk verder op weg. Max de Krijger bijt in deze EOSzine het spits af. We hebben ruimte voor vijf presentaties per jaar. Meld je [hier](#) aan en wij nemen contact op.

FOTOWEDSTRIJD FONDS SLACHTOFFERHULP

"Hulp Helpt! Goed werk in uitvoering"

Topfotografen Patricia Steur en Vincent Mentzel roepen fotografen op om deel te nemen aan de lustrumeditie van de Fonds Slachtofferhulp Canon Fotowedstrijd. Het thema luidt: 'Hulp helpt! Goed

werk in uitvoering'. Met deze fotowedstrijd wil het Fonds Slachtofferhulp op een indringende wijze aandacht vragen voor het grote belang van de hulp aan slachtoffers. Er zijn twee categorieën: professionele fotografen en aanstormend talent. Die laatste categorie maakt kans op een dag meelopen met een van de topfotografen van dagblad De Telegraaf plus het fotograferen van een reportage voor diezelfde krant. Klik [hier](#) voor meer info.

Veerkracht - Tinelou van der Elsken (winnaar 2008-2009)

Foto's vakantie Frankrijk 2010

TECHNIET

Elk najaar gonst het in het wereldje van fotocamera's en accessoires van de geruchten over nieuwe en langverwachte producten en technieken. Elke twee jaar wordt dit fenomeen versterkt door de komst van de Photokina, de grootste fotobeurs van de wereld. Als je nu - september 2010 - op internet de camera-sites bezoekt, dan word je helemaal tureluurs van de nieuwe modellen met nog veel meer snufjes dan hun voorgangers die amper een jaar oud zijn. Als je daar gevoelig voor bent, dan vraag je je af of je alweer een nieuwe camera moet kopen.

Op de redactie van EOSzine hebben we wel iets met de techniek van camera's, maar als we in het geweld van de huidige ontwikkelingen een stapje terug doen en naar fotograferend Nederland kijken, dan komen we tot de conclusie dat de techniek er eigenlijk niet meer zo toe doet. Met een EOS 300D kun je nog steeds prachtige foto's maken, ook al heb je geen Live View, 18Mp en HD-video. Of je een goede foto maakt, wordt namelijk veel meer bepaald door of je vooraf al weet wat je wilt fotograferen, of dat je op tijd je bed uit kunt voor die fantastische zonsopkomst, of dat je 4 uur stil kunt zitten wachten op de verschijning van een exotische vogel. Fors investeren in camera en lenzen en denken dat dan op het midden van de dag elke druk op de ontspanknop een voltreffer is, is een illusie.

Ondanks deze kortstondige 'Techniet'-bespiegeling zijn we natuurlijk altijd nieuwsgierig naar nieuwe technische ontwikkelingen. Zo hebben we in deze EOSzine een preview van de nieuwe EOS 60D. Ze laat een langgekoesterde wens in vervulling gaan met een kantel-draaischerm op een EOS. De camera heeft verder alles in zich om weergalozes foto's en video te kunnen maken. Met de nadruk op kunnen, gezien de bovenstaande overpeinzing. Gebruik goed gereedschap en neem bewuster foto's, zowel technisch als creatief. Wij van EOSzine willen je daarbij helpen.

Veel leesplezier, Pieter Dhaeze

P.S. Blijf je aanmelden. Met meer lezers kunnen we je nog slagvaardiger informeren! Alvast bedankt.

In dit nummer

PORTFOLIO | Melissa van Belle

EOSzine heeft veel Belgische lezers en bij onze zuiderburen barst het dan ook van het fototalent. Hoogste tijd om een van deze talenten aan het 'woord' te laten. Melissa van Belle verrast ons met haar eigenzinnige portretten en kleurrijke 'party-pictures'. Maak kennis met deze gedreven fotografische reBelle, waar-mee ze haar naam zeker eer aandoet.

8

EDUCATIEF | Flitsen (2)

De vorige EOSzine zijn we begonnen met een reeks artikelen over flitsen. Een belangrijke struikelblok om vertrouwd te raken met deze soms moeilijke materie is het vakjargon. Richtgetal, synchronisatie, 2e gordijn? Wat is het en wat kun je ermee. In het tweede artikel staan we dan ook stil bij de terminologie van flitsen. Kijk ook eens naar de (hopelijk) illustratieve animaties.

10

WORKSHOP | Herfstbladeren

Je bent net terug van vakantie en voor je het weet ben je weer hard aan het werk en vraagt ook je fotografiehobby de nodige aandacht: de kleurenpracht van de herfst is in aantocht. In deze workshop tips om herfstbladeren te fotograferen en een eigen doorzichtstudio te maken. Zo kun je strak snel alle kleuren en detail van een herfstblad registreren voor een mooi canvas.

12

INTERVIEW | Max de Krijger

Veel lezers, cursisten en deelnemers aan workshops hebben één grote wens: van hun fotografiehobby hun beroep maken. En dat hoeft geen droom te zijn. Het is echter wel belangrijk dat je weet waar je aan begint en daarom zijn we begonnen met het presenteren van nieuwbakken vakfotografen. Zij hebben het voortraject zelf ervaren en delen dat graag met jou.

16

Leuk om te weten

Canon is een dynamisch bedrijf. Niet alleen in Nederland, maar ook wereldwijd. Er gebeurt dus van alles, maar veel van dat nieuws haalt het journaal niet en lees je ook niet in de krant. Uit een lange lijst van persberichten en nieuws-items hebben wij daarom voor jou enkele leuke wetenswaardigheden geselecteerd.

NIEUWE EOS PRODUCTEN

Met de Photokina in aantocht heeft Canon ons verblijd met de introductie van veel nieuwe EOS-producten. Een kort overzicht:

EOS 60D

Als opvolger van de EOS 50D is de EOS 60D toegevoegd aan dit middensegment EOS-modellen. Met 18 Mp, Digic4, Full-HD movie heeft hij veel kenmerken van de EOS 7D en de EOS 550D. Uniek aan deze prachtige camera zijn het kantel- en draai lcd-scherm van 3:2 en 1040k en de vele in-camera bewerkingen, zoals het omzetten van RAW naar JPEG. Wil je alles weten van deze nieuwe boreling, lees dan onze preview op pagina 20. Adviesprijs: € 1229,-

EF 8-15mm 4L fisheye

Het is een lenstype waaraan weinig aandacht wordt besteed en waar veel fotografen een hoog fun-gehalte aan toekennen: een fish-eye. Toch kan dit bij goed gebruik een heel functionele toevoeging zijn aan je lenzenarsenaal en geeft ze veel mogelijkheden voor creatief gebruik. De nieuwe EF 8-15mm vervangt de 'oude' EF 15mm en geeft nu ook een 180° beeldhoek op APS-C en APS-H camera's. Het is een L-lens, dus optisch de hoogste kwaliteit en stof- en spatwaterdicht. Adviesprijs: € 1599,-

EF 70-300mm 4-5.6L IS

Het beeldbereik van 70 tot 300mm is populair zowel bij volbeeld als APS-C. Bij dit laatste type camera, van de EOS 1000D tot de EOS 7D is het brandpunt 112 tot 480mm en dat is een behoorlijke tele. Er zijn al diverse consumentenmodellen verkrijgbaar, maar nu is er ook een witte L-versie met het beste glas en 'state-of-the-art' beeldstabilisatie van maar liefst 4 stops. Het is een compacte lens en zijn adviesprijs is € 1699,-

EF 300mm 2.8L IS II en EF 400mm 2.8L IS II

De 300mm- en 400mm-objectieven zijn toplenzen van Canon. En als je dacht dat deze lenzen niet verder verbeterd konden worden, dan heb je het mis. Van zowel de EF 300mm 2.8L IS als de EF 400mm 2.8L IS heeft Canon een markII-versie geïntroduceerd. Het glas is nog beter gecoat voor een nog hogere beeldkwaliteit, maar belangrijker is de aanzienlijke gewichtsafname van beide lenzen. Zo weegt de EF 400mm geen 5,4kg meer, maar 'slechts' 3,8kg! Ook de beeldstabilisatie is verbeterd en hebben de lenzen Power Focus wat zeer van pas komt bij het scherpstellen bij video-opnamen. Adviesprijs: resp. € 7499,- en € 11999,-

Om het brandpunt van bovengenoemde krachtpatersers te verlengen zijn ook beide extenders 1.4x en 2x van Canon gefacelift en voorzien van een mark III aanduiding. Het glas is verbeterd en ook is de chip aangepast voor nog betere communicatie lens/camera. Adviesprijs: € 549,-

Kijk op internet de actuele prijzen.

Firmware EOS 7D

Met enige regelmaat verschijnen er updates van camera software, oftewel firmware. Meestal zijn de aanpassingen niet spannend en zijn ze gericht op zeer specifieke, zeldzame problemen. Deze maand is nieuwe firmware aangekondigd voor de EOS 7D. Behalve een ongewenste verandering van diafragma tijdens filmen, worden ook twee andere kleine probleempjes opgelost. De nieuwste versie is 1.2.2.

Photokina 2010

We hebben je al enkele keren attent gemaakt op de tweejaarlijkse fotobeurs Photokina in Keulen. Van 21 tot 26 september etaleren daar alle bekende merken in de wereld van imaging (camera's, objectieven, accessoires, print, software en nog veel meer) hun laatste nieuwe producten en diensten. Het is tevens de plaats om je netwerken op te bouwen of verder uit te breiden, want vele vakbroeders zullen aanwezig zijn. Dus heb je even tijd, mis hem dan niet. Op de link hiernaast word je helemaal bijgepraat waarom de Photokina een 'must' is voor iedereen die serieus met fotografie bezig is.

Awards voor Canon-producten

Canon, wereldwijd marktleider in imaging solutions, werd in augustus door de prestigieuze European Imaging and Sounds Association (EISA) onderscheiden met drie product awards. De Canon EOS 550D werd onderscheiden als European Camera 2010-2011, de Canon EOS 7D won de European Advanced SLR Camera 2010-2011 en de Canon LEGRIA HF M31 ontving de titel European Family Camcorder 2010-2011.

De EISA jury zegt over de Canon EOS 550D: "De Canon EOS 550D is een perfect instapmodel camera, want het biedt een groot aantal mogelijkheden in een goed ontworpen en gebruiksvriendelijke body. Met Full HD videoregistratie en volledig handmatige regeling van belichting en scherpstelling, plus fotografische mogelijkheden voor fotografen van elk niveau. De camera heeft dezelfde 18 miljoen pixel resolutie als de high-end EOS 7D en biedt nagenoeg dezelfde beeldkwaliteit, maar dan in een camera die beter betaalbaar is. Dit is een goed uitgevoerde camera met functies en mogelijkheden die elk type fotograaf meer zal laten genieten van zijn/haar hobby."

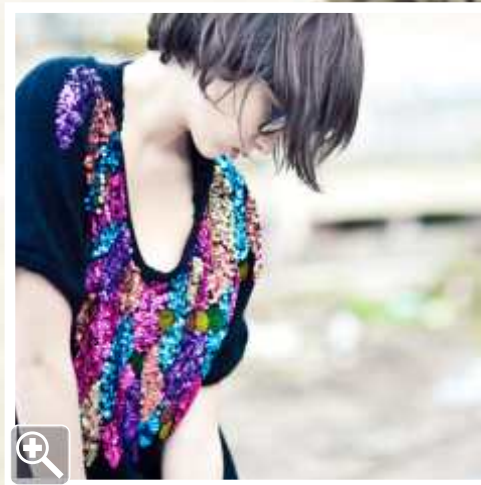
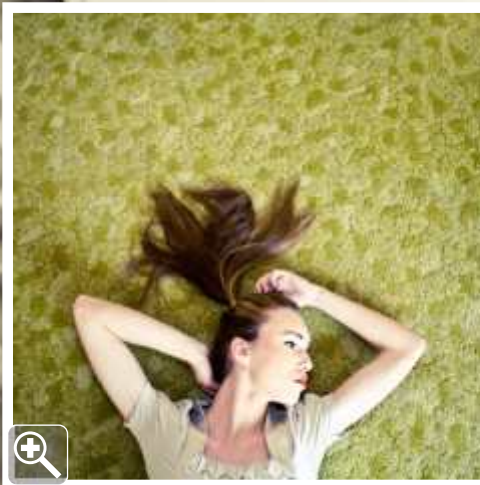
De EISA jury zegt over de Canon EOS 7D: "Dankzij de nieuwe 19 cross-type AF-punten, de uitzonderlijk hoge ISO-instellingen en een programma met reeksopnamen tot acht beelden per seconde, is de Canon EOS 7D de vanzelfsprekende keuze wanneer het gaat om het fotograferen van actie en sport. De camera gebruikt de krachtige Canon DIGIC 4 processor en de 18 miljoen pixel APS-C CMOS sensor, beide zorgen voor hoge kwaliteit digitale foto's en Full HD 1080p videobeelden. Hoewel bescheiden geprijsd, heeft de EOS 7D een duurzame body van magnesiumlegering met vocht- en stofbestendige afdichtingen en biedt de camera een heldere 100% beeldzoeker met 1x vergroting."

Stem op Fonds Slachtofferhulp

Elk jaar doneert 3M Nederland 'De Grote Gift' aan een goed doel. Dit jaar is ook Fonds Slachtofferhulp in de race en met uw stem kunnen zij deze 'grote vis' binnenslepen. Aarzel dus niet en klik op de link hiernaast en stem op dit fantastische goede doel.

Melissa van Belle

Beauty & the Beats

Mijn fotocarrière is begonnen in 2004. Een vriend van me organiseerde grote party's en evenementen. Toen, nog met een compactcameraatje, ging ik aan de slag. Amateuristische foto's, maar ik had te smaak te pakken! In 2005 kocht ik een EOS 350D en kon direct aan het echte werk beginnen. Ik wist me een aardig partyfotografie portfolio op te bouwen, met de nodige connecties kon ik gaan shooten bij de grotere discotheken en party's. In mijn partyfotografie let ik vooral op kleine details, ik werk vanuit speciale hoeken en vooral met véél kleurtjes.

De grote stap was in 2007 toen ik mijn eerste EOS 5D kocht. Door die aankoop begon mijn interesse in modellenfotografie groter te worden. Ik kocht een flitsset en begon met visagisten en modellen samen te werken. Je leert veel mensen kennen en dat maakt deze hobby ook zo leuk. Men omschrijft mijn werk vaak als 'rebelleus', dat vind ik best wel een mooi compliment. Ik probeer toch een bepaald gevoel vast te leggen in een foto. En zoals ik al jaren gewoon was bij m'n partyfotografie, werk ik ook hier weer graag met vrolijke kleurtjes. Ik haal veel inspiratie uit films, muziekclips, magazines en locaties of zomaar uit mijn wilde fantasie. Ik heb begin 2010 een drukke periode gehad en had even de tijd niet noch de inspiratie om aan modellenfotografie te doen. Nu ben ik er weer helemaal klaar voor, hou jullie maar vast!

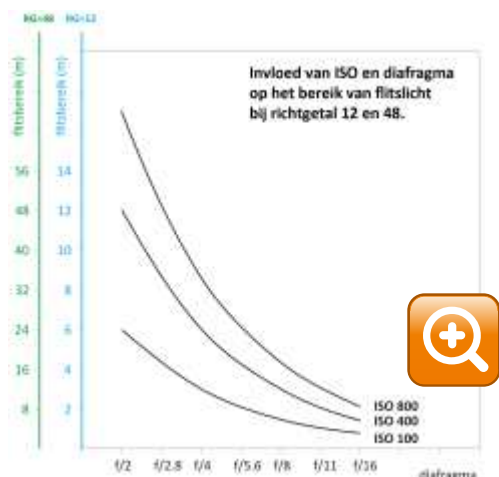
Melissa Van Belle (1984)

- Canon EOS 5D markII
- Canon EF 24-70mm f/2.8L
- Canon EF 50mm f/1.8
- Canon Speedlight 430EX

www.melissavanbelle.be

Bewuster en beter flitsen: 2 | terminologie

Goed flitsen is niet eenvoudig. Je hebt het juiste gereedschap nodig en diverse technieken beheersen. Een groot struikelblok is echter ook de gebezigde terminologie. Richtgetal, 1e of 2e gordijn, synchronisatietijd en zo nog veel meer vaktermen. In dit artikel proberen we wat (flits)-licht in de duisternis van dit jargon te brengen.

afb 1 | de invloed van ISO en diafragma op het flitsbereik bij richtgetal 12 en 48

Richtgetal

Om het vermogen van een flitser aan te geven wordt de term richtgetal (RG) gebruikt. Van de interne flitser van je EOS is dat ongeveer 12 en van de Speedlights 430EX en 580EX respectievelijk 43 en 58. Wat wil dat getal nu feitelijk zeggen? Met behulp van de formule $(RG/A) * (ISO/100)^{0,5} = \text{bereik (in m)}$ kun je het bereik van het beschikbare flitslicht ongeveer berekenen. Dus de waarde van het richtgetal gedeeld door het diafragma getal en dat vermenigvuldigd met de wortel uit de ISO-waarde gedeeld door 100. Pffff. Daar word je niet blij van. Een getalvoorbeeld. Met een interne flitser (RG=12) en diafragma f/4 heb je bij ISO 100 een bereik van 3 meter. Want $12/4=3$ en dat keer de wortel uit 1 ($100/100$). Verhoog je de ISO naar 400, dan wordt het de wortel uit 4 ($400/100$) en dat is 2 en daarmee wordt het bereik dus $3 \times 2 = 6$ meter. Maak je het diafragma 2, dan wordt de afstand ook twee keer zo groot.

Deze hogere wiskunde leert ons het volgende:

1. Hoe hoger het richtgetal, des te groter het bereik van de flitser.
2. Bij een groter diafragma (kleiner diafragma getal) neemt het bereik evenredig toe.
3. Bij een hogere ISO wordt het bereik van de flitser ook groter.

In het volgende artikel over flitsen vertellen we hoe je dit in de praktijk kunt gebruiken. Dan behandelen we ook de zogeheten flitsbelichtingscompensatie, waarmee de flitskracht ten opzichte van de standaardbelichting kan worden gecorrigeerd om zo de helderheid van het hoofdonderwerp ten opzichte van de achtergrond te kunnen regelen.

1e en 2e gordijn

De tijd dat het flitslicht het onderwerp belicht is vele malen korter dan de sluitertijd van de opname. Het ontsteken van de flits kan in principe dus gedurende de hele periode dat de sluitertijd volledig openstaat. Praktisch zijn dat twee momenten: net nadat de sluitertijd is opengegaan of net voordat de sluitertijd dichtgaat. Omdat de sluitertijd een constructie is van twee 'gordijnen', wordt dit respectievelijk flitsen met 1e gordijn en met 2e gordijn genoemd. Standaard staan alle camera's op 1e gordijn flitsen. Als je bij minder licht bewegende onderwerpen bij een langere sluitertijd wilt flitsen, dan is het zinvol om het flitsen op 2e gordijn te zetten. Je zorgt er dan voor dat het bewegingsspoor achter het bewegende onderwerp ligt. Flitsen bij langere sluitertijden dan 1/60s wordt overigens ook wel Slow Sync aangeduid. En daarmee is weer een stukje jargon ontrafeld.

Synchronisatie

Als je in de P-, A-, T- of M-stand lekker aan het fotograferen bent, dan ben je binnen zekere marges volledig vrij in het gebruik van sluitertijden tussen 30s en 1/4000s. Klap je echter de interne flitser op of zet je de opzetflitser aan, dan zul je zien dat de sluitertijd nooit korter kan zijn dan 1/200s (of 1/250s). Dit is de zogeheten kortste synchronisatietijd. Zoals we al aangaven

E-TTL II

E-TTL II is een term die je tegen kunt komen bij de flitsinstellingen op je camera of flitser. De E staat voor electronic en TTL voor Through The Lens. Het is de laatste flitstechniek van Canon en als camera en flitser E-TTL II ondersteunen geeft dit een meer consistente flitsbelichting op basis van een voorflits, waarmee de afstand tot het onderwerp en de reflectie wordt gemeten.

1e GORDIJN

FOUTE SYNC

2e GORDIJN

HIGH SPEED SYNC

bij de uitleg over 1e en 2e gordijn, moet de sluitertijd bij flitsen helemaal open staan, zodat de sensor helemaal vrij is om het door het flitslicht belichte beeld onbelemmerd te registreren. Bij 1/200s is dat nog net het geval. Zou de sluitertijd korter zijn, dan is het tweede gordijn al aan het dichtgaan en zal het een deel van de sensor afdekken en daarmee het flitslicht de doorgang beletten. Wanneer er geen flitssynchronisatie zou zijn, dan zou je bij 1/500s een half belichte opname krijgen, waarbij de bovenste helft donkerder is dan de onderzijde.

Bij flitsfotografie binnen bij minder licht zal de synchronisatietijd geen belemmerende factor zijn, omdat de sluitertijden dan tussen de 1/60s en 1/125s zullen variëren. Wil je overdag buiten flitsen, dan moet je echter lage ISO's en kleine diafragma's instellen om 1/200s te kunnen toepassen. Die kleine diafragma's geven een grote scherptediepte en dat is bij een ingeflitst portret vaak ongewenst. Om bij veel omgevingslicht te flitsen en toch een groot diafragma toe te kunnen passen (dus kortere sluitertijd dan 1/200s), kan een Speedlight 430EX of 580EX op Hi-speed gezet worden. De flits is dan niet slechts één korte lichtbundel, maar een soort stroboscoop die met 50 lichtpulsen per seconde gedurende de gehele belichtingstijd. De sensor wordt nu homogeen met het geflitste beeld belicht als ware het een opname zonder flits en wordt nu niet gestoord door delen van het 1e en 2e gordijn die de sensor afdekken.

Conclusie

Het is niet eenvoudig om in twee pagina's alle terminologie van flitsen diepgaand te verklaren. Hopelijk is er in combinatie met de animaties een tipje van de sluier opgelicht en de materie iets verduidelijkt. In het volgende artikel gaan we meer praktisch aan de slag en zal bovenstaande meer inzichtelijk worden. Tot de volgende keer!

INVULFLITS

EBij veel licht hoef je eigenlijk niet te flitsen. Is er echter veel contrast door tegenlicht of felle zon, dan is het voor onderwerpen op 2 tot 4 meter interessant om toch bewust te flitsen om de schaduw delen van een gezicht of voorwerp helderder te maken. Dit wordt een invulflits genoemd.

DOWNLOAD

Kleurrijke herfstbladeren

September. Na de herfstachtige maand augustus, is het najaar eigenlijk al aangebroken. En hoewel de zomer mooie plaatjes kan opleveren, gaat het hart van elke fotograaf harder kloppen bij de gedachte van de prachtige herfstkleuren van het vallende blad. In deze workshop een paar voorbeelden en uitleg hoe je een doorzichtmacro maakt van een herfstblad.

POLA FILTER

Wil je maximale kleuren en afwezigheid van hinderlijke spiegelingen op het herfstblad als je het bos of de tuin ingaat, schroef dan een circulair polarisatiefilter op je camera.

Selectie

Als je op zoek bent naar een mooi herfstblad, dan vind je die achter in je tuin, langs de weg en in het bos of park. Het ene blad vertoont nog mooiere kleuren dan het andere. Het verkleuringsproces verloopt echter van blad tot blad verschillend en doorloopt ook een bepaalde tijdscurve. Wat de ene dag nog een onopvallend blad is, kan de andere dag spectaculair veranderd zijn. Zorg dus dat je de nodige tijd kunt investeren en dat je je enigszins voorbereidt. Kijk niet alleen naar de kleuren van het blad, maar ook naar de nervatuur en de gaafheid. Zeker bij macrofoto's spelen deze een belangrijke rol. De beleving van kleur en structuur wordt hoofdzakelijk bepaald door het licht. Is het zonnig of betrokken? Heb je tegenlicht of opvallend strijklucht? Al deze zaken kunnen het aanzien van het blad danig doen veranderen.

Meestal zoek je herfstbladeren op de grond, maar kijk ook eens omhoog naar exemplaren die nog niet afgevallen zijn. Ze zijn zeker zo mooi, vaak minder verdord en mogelijk met een vleugje groen. En hoewel we gepluk aan planten en bloemen in de natuur ontmoedigen, is het afhaken van een herfstblad geen 'misdad'. Deze 'versgeplukte' bladeren lenen zich uitstekend voor onze opdracht om een doorzichtmacro te maken. Leg ze nog wel een nachtje tussen een paar boeken, zodat ze de andere dag behoorlijk plat zijn en bij opname over de hele diepte scherp.

Doorzichtmacro

Om een doorzichtmacro te maken hebben we een glazen plaat nodig met tegenlicht. Een schuin dakraam met als achtergrond een heldere lucht kan hiertoe heel goed dienen. Zorg dat er binnen zo min mogelijk licht is om het tegenlicht te versterken.

Heb je geen dakraam of wil je wat mobieler zijn met je opstelling, dan kun je met een schoendoos, een fotolijstje en een bureaulamp een soort studio-opstelling maken. Je gebruikt van het fotolijstje alleen de lijst en het glazen ruitje. Van de schoendoos verwijder je de voor- en achterzijde en plaatst daar het lijstje in. Doe het deksel op de doos en plaats aan de ene zijde een bureaulamp en aan de andere kant je camera. Je zou nog een dunne vitrage tussen de lamp en het ruitje kunnen plaatsen om het licht beter te verstrooien. Met 3M-tape plak je het blad aan de randjes voorzichtig op het vensterraampje.

De camera is voorzien van een macrolens en staat op statief. Zorg dat de voorkant van de lens exact evenwijdig aan het raampje loopt. Dus de as van de lens staat loodrecht op het vlak van het herfstblad. Zo benut je de scherptediepte optimaal. Zet de camera in de M-stand en het diafragma op f/8. Kies de ISO zodanig dat de sluitertijd voor een juiste belichting niet langer is dan 1/60s om bewegingsonscherpte te voorkomen. Gebruik daarom ook de zelfontspanner of afstandsbediening. Stel handmatig scherp. Live View is daarbij een uiterst nuttig hulpmiddel vooral in combinatie met de 10x beeldvergroting. Als je vertrouwd bent met RAW, neem dan op in dat bestandstype. Je hebt dan de hoogste beeldkwaliteit en kunt de witbalans later op de computer aanpassen. Werk je liever in JPEG, maak dan van de lichtbron een handmatige witbalans.

afb 1 | de opstelling van onze 'doorzichtstudio'

Met bovengenoemde instellingen is de techniek goed geregeld en nu moet je op zoek naar een mooie compositie. Met een 1:1 macrolens kun je met een EOS bij de kortste scherpstelafstand 22,5mm van het onderwerp beeldvullend fotograferen (5D- en 1Ds-serie: 36mm). Door de afstand tot het onderwerp te vergroten kun je ook een groter gebied opnemen. Kijk goed naar het verloop van de nerven en de vlakverdeling van de kleuren. Gebruik de diagonaal van het kader en de regel van 1/3 om tot een evenwichtige compositie te komen.

Bewerken

Als je belichting, kleuren en scherpstelling bij opname goed geregeld hebt, dan hoef je de foto's nauwelijks te bewerken. Mogelijk dat je het beeld nog iets kunt roteren of bijsnijden of met het Kloompenseel kleine beschadigingen moet wegpoetsen. Afhankelijk van je eigen smaak of dat van je publiek kun je de verzadiging van de foto's aanpassen of de opnamen iets verscherpen. Deze doorzichtmacro's van herfstbladeren lenen zich ook uitstekend voor wat 'spielerei' in Photoshop. Ga eens aan de slag met opties als Kleurtoon en Inverteren of pas een van de talloze filters toe. Voor je het weet heb je een abstract beeld wat perfect als canvas in je interieur past.

Conclusie

Een doorzicht van een herfstblad fotograferen vraagt enige voorbereiding, maar daarna kun je snel, eenvoudig en goed vele varianten maken. Maar ook in het veld bieden herfstbladeren voldoende stof voor prachtige beelden. Een mooie herfst!

TIP

Je kunt naast bladeren ook andere natuurlijke transparante voorwerpen gebruiken in je doorzichtstudio. Een dun plakje kiwi of sinaasappel geeft verrassend leuke resultaten.

Max de Krijger

‘Van je hobby je beroep maken’. Dat is een veel gehoorde wens van enthousiaste vrijetijdsfotografen die we ontmoeten op lezingen en workshops. Maar hoe pak je dat aan? EOSzine presenteert in de rubriek ‘De Vakfotograaf’ de lotgevallen van fotografen, die hun wens reeds hebben verwezenlijkt.

Max de Krijger (1966)

- Zelfstandig fotograaf
- Canon EOS 7D
- EF-S 10-22 mm 3.5-5.6
- EF 28-135 mm 3.5-5.6
- EF 50 mm 1.8 II
- EF 70-300 mm 3.5-5.6 IS
- Speedlight 2x
- www.maxdekrijger.nl

Vanaf zijn twaalfde maakt Max de Krijger foto's. Dat begon met een simpele pocket-camera en ook de foto's hadden geen diepgang. Hij was namelijk erg gek op antieke auto's, dus iedere oldtimer werd vastgelegd. Op zijn negentiende was de klik-klak camera inmiddels omgeruild voor een Yashica spiegelreflexcamera. Toen is hij op een mistige ochtend foto's gaan maken van knotwilgjes langs de boerensloot. Dat moment was de stap naar serieuze fotografie. Deze eerste foto leverde een eerste prijs én een videorecorder op bij een lokale fotowedstrijd.

Nieuwe stap

Een Eos 650 was zijn eerste Canon. Om het vak en de doka te leren kennen, sloot Max zich aan bij een fotoclub. Daar leerde je kijken met 'Less is more' als de toverspreuk. Spelen met licht bij foto's van de natuur en details van natuurelementen waren de boodschap en later kwamen daar architectuur en een beetje menselijke aanwezigheid bij. Niemand vertelde de amateur wat, waar en wanneer de beelden moesten worden vastgelegd. Hij was namelijk een hobbyist, al was uit interesse wel een deel van de fotovakschool gevolgd. Als communicatiemedewerker werd de boterham verdiend, totdat een jaar geleden een nieuwe stap werd gezet.

Zaaien en bloei

“Ik ben nu 44 jaar. Na een aantal reorganisaties en overbodigheid binnen bedrijven had ik vorig jaar geen werk. Op dat moment was voor mij de maat vol. Ik wilde niet meer afhankelijk zijn van door anderen gemaakte keuzes. Een nieuwe zelfstandige fotograaf én tekstschrijver want dat had ik in mijn vak al geleerd werd mijn toekomst.” Een website en huisstijl is door een bureau gemaakt en daarna brak de tijd aan om de markt op te gaan. De acquisitie is reuze meegevallen, al is de tijd tussen zaaien en bloei soms erg lang. Uitgevers zien graag zijn werk en op termijn levert dat werk op. Ook bedrijven staan open voor nieuwe beelden. “Een belangrijke doelgroep is de vrijetijdsmarkt. Het vastleggen van vakantieparken met modellen is erg intensief, maar geeft wel voldoening als je het werk levert aan de opdrachtgever. Want ik leg het vakantieplezier vast, zoals ik het zelf in de brochure wil zien. Ook daar is less more.”

Fotogeniek

Fotografie in opdracht is anders dan het uitoefenen van de hobby. Allereerst heb je meestal geen invloed op het fotomoment. “Deze is niet altijd vroeg in de ochtend met het ideale licht, zoals een beetje nevel en een doorbrekende zon. Ook als de weersvoorspellingen slecht zijn, staat toch de gemaakte foto-afspraken in de agenda. Deadlines regeren vaak waardoor wachten tot morgen geen optie is. Midden op een zomerse dag met veel blauwzweem moet vaak het juiste beeld worden vastgelegd. En de fotograaf zal dit herkennen: precies wanneer de persoon of locatie op de foto moet, valt het licht weg. Of regent het erg hard, het licht is plat of de hoofdpersoon is gewoon niet fotogeniek. Een ander obstakel is het onderwerp. Inmiddels heb ik mijzelf ontwikkeld als een fotograaf die het liefst cultuur, sfeer en de mens vastlegt. Maar ik zeg echt geen 'nee' tegen de opdracht om auto-gereedschap in de studio vast te leggen.”

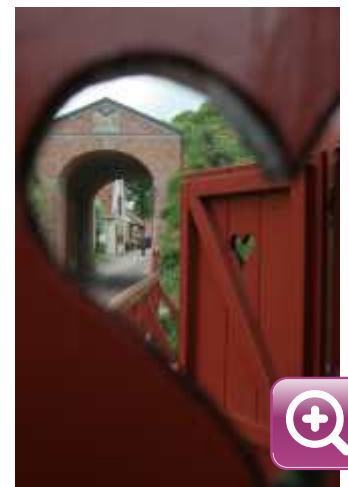

Plaatjes schieten

Er zijn ook valkuilen. Hou allereerst plezier in het werk en combineer het met de hobby. Voor en na verschillende opdrachten maak ik meteen vrij werk dat ik weer lever aan stockbureau Kina. Bijvoorbeeld van de stad waar ik op dat moment ben en de bijzondere bewoners. Zo combineer je werk en vrije tijd. Hou ook rekening met de concurrentie. Die is best groot. Fotografie wordt nog vaak als simpel gezien. Opdrachtgevers schieten de plaatjes dan ook liever zelf als de prijs volgens hen te hoog is. Achteraf kun je zien dat de maker van die beelden geen kaas heeft gegeten van goede foto's maken. "Een stad gaf mij bijna de opdracht om de wijken vast te leggen, maar haakte door gebrek aan budget af. Een medewerker heeft daarna de taak op zich genomen om de stad aantrekkelijk voor de toerist vast te leggen. En het resultaat? Als vreemdeling zou ik de afrit naar die stad niet nemen."

De randverschijnselen

Zakelijk gezien ben je er overigens ook niet als de website klaar is en het briefpapier gedrukt. Hou rekening met extra verzekeringen die best prijzig kunnen zijn. Zakelijke rechtsbijstand of WAO bijvoorbeeld. Vooral die laatste is duur. "Weer terug naar een werkgever? Nee, ik werk veel samen met werkgevers, maar de verhouding is beter. Acquisitie, goed werk leveren en op termijn weer aankloppen. Mogelijk over een jaar en niet dus niet morgen. Om half negen, omdat het moet."

Locatie, weer en tijd

Je ziet weleens een prachtige foto van een landschap of gebouw van een professionele fotograaf en dan denk je 'dat kan ik ook'. En dat is volkomen terecht, tenminste als je op datzelfde tijdstip, op diezelfde plaats met hetzelfde weer en het juiste gereedschap daar staat. Dan is het inderdaad alleen nog maar een kwestie van op de ontspanner drukken. Maar voordat al die ingrediënten perfect samenkomen, is er al een heel traject van voorbereiding, planning en ook teleurstelling achter de rug.

Locatie, weer en tijd

Geef jezelf de opdracht om een perfecte foto te maken van een spectaculaire zonsopkomst, een weids landschap of een indrukwekkend gebouw. Wat moet er dan allemaal vooraf gebeuren om dat doel te bereiken?

LOCATIE ZOEKEN

Als je op zoek bent naar een locatie voor een zonsopkomst, neem dan eens een kijkje op Flickr of Google Afbeeldingen. Met trefwoorden als Sunset of Sunrise kun je mogelijk de plaats van geschikte locatie achterhalen.

Locatie

Eerst zul je op zoek moeten naar een geschikte locatie. Het moet bij een zonsopkomst een vrije horizon zijn, zodat op het moment dat de zon boven de einder komt, je hem ook meteen kunt zien. Dus in het oosten waar de zon opkomt wil je geen bossen of bergen op de voorgrond. Je zult ook aandacht moeten geven aan de 'achtergrond' van het landschap, dus zijn gebouwen, fabrieken, hoogspanningsmasten en windmolens wel gewenst? Als extra onderdeel van de compositie is water een welkom beeldelement. Voordat je met de camera op stap gaat, is het zinvol om eerst een virtuele toer te maken in Google Maps en die vervolgens eens met de auto op een vroeg tijdstip te rijden. Zo kom je er ook achter of een bepaalde plaats wel te bereiken is met de auto of lopend. Uiteindelijk moet dit leiden tot de selectie van één of twee locaties, die geschikt zijn voor de ultieme zonsopkomst.

Je hebt zo je locatie helemaal uitgeplozen en wat blijkt bij aankomst; het is een privé-terrein en je hebt toestemming nodig. Of het is wel openbaar, maar aan toegangstijden gebonden. Het is natuurlijk heel teleurstellend als je ter plaatse geen toegang hebt, maar respecteer privacy en openingstijden en klim niet over hekken. Als je vooraf toestemming vraagt, dan voorkom je achteraf problemen.

Weer

Als de locatie bekend is, hoe weet je dan dat er die bewuste morgen dat jij tijd hebt ook een mooie zonsopkomst zal zijn. Dat is natuurlijk sterk afhankelijk van het weer. Is het al dagenlang betrokken en regenachtig, dan is het niet zinvol voor dag en dauw het bed uit te gaan. Wordt een enkele regenachtige dag voorspeld, dan kan de zon zich bij opkomst toch nog door wolkenformaties laten zien en dat levert mooie plaatjes op. Er is echter ook een kans dat je geen zon te zien krijgt. In een periode van stralend zomers of winters weer weet je bijna zeker dat de zon zich vrijelijk zal vertonen als hij boven de horizon zal komen, maar dat levert vaak geen spectaculair beeld op. Omdat het weer - zeker lokaal - redelijk onvoorspelbaar is, zul je er rekening mee moeten houden dat als je op pad gaat de kans groot is dat je onverrichter zaken weer huiswaarts zult moeten keren. Maar niet getreurd. Hoe vaker je op een locatie komt en naar het weer kijkt, des te meer je bekend wordt en de kans groter wordt dat je op dat ene moment wel die speciale foto zult maken.

Nuttige adressen

www.knmi.nl

www.buienradar.nl

www.weersverwachting.nl

www.meteoconsult.nl

www.evenementenkalender.nl

www.evenementen.nl

evenementen.startpagina.nl

maps.google.nl

www.staatsbosbeheer.nl

www.natuurmonumenten.nl

Tijd

Hoe lang duurt een zonsopkomst of -ondergang? Veel mensen staan hier niet bij stil, maar in een kwartiertje is het wel gebeurd en in die tijd verandert de lucht van minuut tot minuut. Je hebt hooguit tien seconden om één omstandigheid technisch goed te registreren. Je mag dus geen moment missen en dat betekent dat je een kwartier tot een half uur voor zonsopkomst als opgesteld moet zijn met je camera, statief en filters. Dus op tijd uit bed en een goede inschatting maken van de reis- en voorbereidingstijd.

Ook voor andere onderwerpen in het veld (gevels bij architectuur) is de zonnestand van belang. Bij het bepalen hiervan aan de hand van Google Maps moet rekening gehouden worden dat deze door de zomertijd een uur kan afwijken. Bedenk ook dat de zon 21 juni veel hoger staat dan 21 december en zodoende invloed heeft op de lengte van schaduw.

Conclusie

Je kunt heel moeilijk doen over portret- of actiefotografie en denken 'dat landschapje of gebouw fotografeer ik wel even', maar die gedachte komt vaak bedrogen uit. Voor een goede foto van landschap en architectuur zul je je goed moeten voorbereiden en dan nog heb je de omstandigheden niet 100% in de hand. Je zult bovendien het nodige geduld, doorzettingsvermogen en een beetje geluk in je fototas moeten hebben, om die ene perfecte zonsopkomst of landschaps- of architectuurfoto te kunnen maken.

OVERIG

Niet alleen voor landschappen/architectuur zijn locatie, tijd en weer van groot belang, maar ook bij natuur-, macro- en outdoor portretsessies (bruidsreportages!) zijn ze essentiële - en soms ongrijpbare - ingrediënten.

*Met dank aan
Johan van de Watering*

EOS 60D: creatieve kwaliteit

Tussen de introductie van de populaire EOS 40D en zijn opvolger waren slechts 12 maanden verstreken en in camerabegrippen was voor ons de EOS 50D in september 2008 eigenlijk een te vroeg geboren kindje. Een hele goede camera, maar hij had gespecificeerd moeten zijn zoals de EOS 7D uit najaar 2009. Toch was dat niet de opvolger, want die heeft nu 26 augustus jl. het licht gezien: de EOS 60D. Wij waren erbij en laten je in een preview alvast kennismaken met deze nieuwe EOS-telg. De volgende keer voelen we hem praktisch aan de tand.

afb 1 | aanzichten van de EOS 60D

afb 2 | voorbeeldfoto's en -video gemaakt met EOS 60D

RAW -> JPEG

Als je in RAW fotografeert, heb je wel eens behoefte aan een JPEG zonder dat je direct de beschikking hebt over een computer. De EOS 60D biedt je deze mogelijkheid en je kunt daarbij veel parameters aanpassen, zoals: Helderheid, Witbalans, Beeldstijl, Auto Lighting Optimizer, Ruisonderdrukking, Pixelformaat, Kleurruimte en coorrectie van Vignette, Vervorming en CA.

Ontwerp en uitvoering

Canon heeft bij de ontwikkeling het ontwerp van de EOS 50D geheel losgelaten. Gelukkig, want die knopjes aan de onderzijde waren niet echt handig. Toch is het een herkenbare EOS omdat hij veel gelijkenis vertoont met de EOS 550D en de EOS 7D, zijn respectievelijke kleinere en grotere broertjes. Wat als eerste opvalt is het nieuwe kantel- en draaibare lcd-scherm van 3" met 3:2 verhouding en 1040k pixels. Voor ons een langgekoesterde wens die in vervulling is gegaan, gezien onze ervaringen met onze eerste echte digitale camera, de Powershot G2. Ook de Aan/uit-knop is verplaatst naar de positie zoals op de EOS 7D. Tevens is het befaamde grote keuzewiel op de schop genomen. Ze is nu geïntegreerd met de joy-stick en dat heeft voor ons de bediening nog verder versimpeld en versneld. De lay-out van de knoppen is meer volgens die van de EOS 7D en zijn niet alleen zeer intuïtief, maar ook nog te personaliseren. Met deze aanpassingen is de bediening van de EOS 60D nu nog verder verbeterd en kan zij een voorbeeld zijn voor andere merken. De volgende keer mag het lcd-scherm een touchscreen zijn.

De camera ligt prettig in een hand van gemiddelde grootte en alle knopjes en wieltjes zijn blindelings te bedienen, zonder dat abusievelijk opties worden geactiveerd. Exponent hiervan is de vergrendelingsknop op het programmakeuzewiel. Daardoor zal de camera nooit meer onbewust van het ene naar het andere belichtingsprogramma (bv. van Av naar Tv) gezet kunnen worden. Het lijkt een detail, maar is zeker een relevante verbetering.

Opvallend verschil met zijn voorgangers in de EOS x0D-serie is de overstap van CF- naar SD-geheugenkaarten. Omdat SDXC wordt ondersteund, zijn kaartjes tot 2TB mogelijk. Opslag van HD-video en gelijktijdig RAW-JPEG is dus geen probleem.

Mogelijkheden

Een nieuwe camera betekent ook een lange lijst met nieuwe opties. Die gaan we hier niet allemaal bespreken en indien gewenst, krijg je een compleet overzicht achter het linkje onder de productafbeelding. Een paar opvallende veranderingen ten opzichte van de EOS 50D willen we toch niet onvernoemd laten.

De sensor is exact gelijk aan die van de EOS 550D en de 18 miljoen pixels worden snel in goede banen geleid door de inmiddels bekende DIGIC 4 processor. Deze zorgt niet alleen voor een alerte bediening en snelle dataverwerking (5,7 fps), maar ook voor een perfecte beeldvorming. Kleuren zijn bij alle ISO's zeer natuurgetrouw en de opnamen behouden ook veel detail en dat is geen sinecure. Het ISO-bereik loopt van 100 tot 6400 en als vluchtwaarde is ook H1 (ISO 12800) beschikbaar.

Een grote afwezigheid bij de EOS 50D was de HD-filmfunctie en Canon heeft dat nu gecompenseerd door de EOS 60D alle video-opties van de EOS 7D te geven. In die prijsklasse is dat ongekend.

Extra's

Nieuwe camera's hebben ook nieuwe opties die niet altijd per se nodig zijn om betere foto's te maken. Toch zijn ze zeker niet onnuttig en we noemen hier een serie extraatjes, die Canon aan de EOS 60D heeft toegevoegd: in-camera RAW naar JPEG (!), verkleinen van genomen foto's, een elektronische waterpas, in-camera basic- en sfeerfilters (Vivid, Sepia, Korrelig Z/W, Soft focus, Toy camera, Miniatureffecten), het toekennen van een sterwaardering tijdens terugkijken, variabele beeldverhouding (3:2, 4:3, 16:9 en 1:1), draadloze aansturing van Speedlights-flitsers en reeds bekende zaken als Picture Styles, sensorcleaning en Silent mode. Voor ons ontbreekt nog GPS, maar dat zal ongetwijfeld aanwezig zijn in zijn opvolger.

Conclusie

Zonder dat we de nieuwe EOS 60D langdurig in de praktijk hebben kunnen testen en slechts een demo-model in handen hebben gehad, kunnen we zeggen dat onze eerste bevindingen met deze nieuwe EOS zeer positief zijn. Bij zijn geboorte is hij al een stuk meer volwassen dan zijn voorganger en biedt hij (bijna) alle functies die je van een kersverse mid-range DSLR anno 2010 mag verwachten.

Hoe mooi de specs ook zijn, de beeldkwaliteit blijft voor ons toch doorslaggevend in een grondig oordeel. Dus 'stay tuned', want in het volgende nummer van EOSzine weten we je daar alles over te vertellen en kun je testopnamen met je eigen ogen aanschouwen.

clip 1 | promotievideo van de Canon EOS 60D

TS-E 24mm 3.5L II

Tilt&Shift: special (no-)effects

In het vorige nummer hebben we de reviews van 'gewone' Canon-lenzen tijdelijk afgesloten met een samenvatting en gebundelde PDF. We zijn ook meteen begonnen met een nieuwe serie over L-lenzen en na de superieure EF 70-200mm 2.8L IS II is het nu de beurt aan de **TS-E 24mm 3.5L II**. Lees en huiver!

clip 1 | de bediening van een TS-E lens

TS-E 24mm 3.5L II Ø82

Het hier besproken objectief is weer een hele mond vol met afkortingen. TS staat voor Tilt & Shift, oftewel kantelen en schuiven. Ze heeft een vast brandpunt van 24mm met een maximaal diafragma van f/3.5. De L geeft aan dat de lens stof- en spatwaterdicht is en de II staat voor de tweede generatie. Tenslotte is de filterdiameter 82mm. Verder zijn speciale materialen en coatings toegepast en is ten opzichte van zijn voorganger de beeldcirkel vergroot van 58,6 tot 67,2mm. Al deze gegevens zorgen ervoor dat dit objectief - bij gebruik als 'gewone' 24mm - géén vervorming, géén chromatische aberratie, géén hoekonscherpte en géén vignettering kent!!!! Ze genereert onbetwist (zie muurfoto's) de beste beeldkwaliteit van alle 24mm-alternatieven in het gehele Canon-lenzenassortiment, zo niet van alle merken.

Tilt (kantelen)

Hoewel de 'gewone' beeldkwaliteit dus ongekend hoog is, ligt de ware kracht van de TS-E 24mm markII in zijn Tilt- en Shiftfuncties. Dankzij de Tilt-optie kan de lens gekanteld worden en daarmee kantelt ook het scherpstelvlak. Het is dan mogelijk om bij f/11 bijvoorbeeld een gedekte tafel van voor naar achter helemaal scherp te krijgen, terwijl dat met een gewone lens zelfs bij f/32 niet lukt. Bij grotere diafragma's heb je dan niet alleen een grotere (=gekantelde) scherptediepte, maar blijven ook de sluitertijden werkbaar en wordt gewerkt met het scherpste optische beeld. Bijzonder aan deze II-versie is dat het kantelvlak van -90 tot +90° kan worden gedraaid, zodat ook verticale vlakken een grote scherptediepte gegeven kan worden.

Behalve dat het scherpstelvlak naar de diepte van het onderwerp gekanteld kan worden, kan dat ook in tegengestelde richting, zodat juist een zeer kleine scherptediepte wordt bereikt. Zo kan van een vergezicht een miniatuuropname worden gemaakt en levert dit bijzondere portretten of close-ups (min. scherpstelafstand 21cm!) op.

Shift (schuiven)

De Shift-functie geeft de mogelijkheid om de lens evenwijdig aan het sensorvlak horizontaal of verticaal te verschuiven. Omdat de beeldcirkel zo groot is, kan men daarmee het kader verschuiven zonder dat de camera van positie of stand veranderd hoeft te worden. Hiermee kan perspectiefvervalsing bij opname al worden gecorrigeerd. Sta je met je camera voor een groot gebouw, dan moet je je camera naar boven kantelen om alles binnen het kader te krijgen. Omdat het sensorvlak dan niet evenwijdig loopt aan de muren van het gebouw, zal perspectiefverloop ontstaan. Laat je sensor en muren wel evenwijdig lopen, dan staat alleen de onderkant van het gebouw in het kader. Nu toont de Shift-functie zijn kracht, want door in deze stand de lens naar boven te schuiven, krijg je toch het hele onderwerp in het kader zonder dat de camera gekanteld hoeft te worden en wordt dus perspectiefverloop voorkomen. Net als bij de Tilt-functie kan men Shift ook tegengesteld gebruiken en daarmee juist perspectief versterken.

afb 1 | muuropnamen TS-E 24mm 3.5L II vergeleken met EF 24-105mm met en zonder Lightroom

clip 2 | de werking van de shift-functie

Modeltrein of werkelijkheid?

Een bijkomend aspect van het kunnen verschuiven van de lens, is het maken van een vervormvrij panorama. Door de lens in horizontale richting in drie posities tussen zijn uiterste waarden te verschuiven, worden overlappende beelden gemaakt, die in Photoshop zonder vormcorrecties aan elkaar gemonteerd kunnen worden tot een naadloos breedbeeld met een verhouding van 10:4 (EOS 5D markII: 9375 x 3725 pixels). ([klik hier](#))

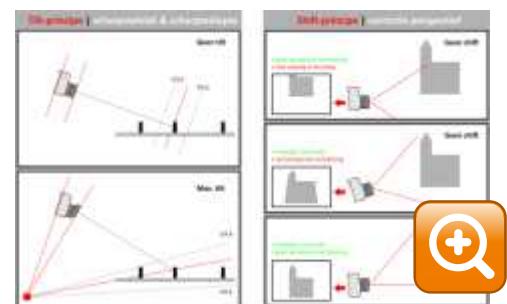
Conclusie

De TS-E 24mm 3.5L II is een lens om - gezien zijn bijzondere functies - mee te leren werken. Maar heb je het in de vingers, dan zijn die vingers meteen om af te likken, gezien de ongekend hoge beeldkwaliteit van deze lens: géén lensafwijkingen, 100% controle scherptediepte(vlak): van extra groot tot zeer klein, optische correctie van perspectiefvervalsing, vervormvrije panorama's en korte scherpstelafstanden. Het is natuurlijk niet 'alles goud dat er blinkt'. De tilt- en shift-functie hebben hun fysieke grenzen en bereik je in die gevallen de rand van de beeldcirkel, dan kunnen lichtafval en hoekonscherpte zichtbaar worden.

Als je budget het toelaat (1900,-) mag deze lens bij geen enkele landschaps-, architectuur-, product- en close-upfotograaf in de fototas ontbreken. Heb je een gewone 24mm groothoek én een gewone portemonnee, dan kun je ook gebruik maken van de nieuwe lenscorrectie-functie in Lightroom 3. Met behulp van specifieke camera/lensprofielen is het daarmee prima mogelijk om vervorming, vignettering, chromatische aberratie en perspectief met enig verlies van kwaliteit te corrigeren. Maar rechtstreeks uit de camera met de TS-E 24mm blijft beter!

afb 2 | beeldcirkel van EF-lens en TS-E lenzen

afb 3 | principe van tilt (links) en van shift (rechts)

iPad, so I am

Elk zichzelf respecterend medium moet erover schrijven: de iPad. Van PC Plus tot de Veronica gids. Je kunt geen blad openslaan of website bezoeken of er is wel iets te lezen over Apple's nieuwste boreling. Dus ook in EOSzine staan we even stil bij deze 'oversized' iPod Touch en kijken we of het apparaat nuttig is voor de EOS-fotograaf.

afb 1 | Apple's iPad
243x190x14mm
ca. 700 gram
9,7" multitouchscreen
1024x768
16, 32 of 64 GB
Wifi, Bluetooth
3G data (optioneel)
GPS en digitaal kompas

Ontwerp en uitvoering

Misschien heb je de iPad al zelf in levende lijve gezien en in je handen gehad. Dan heb je gemerkt dat het een typisch Apple-product is en dat het basic ontwerp en de gebruikte materialen afgeleid zijn van de nieuwste MacBook Pro-serie. Deze uitvoering is voor een grote doelgroep erg aansprekend en moeilijk te weerstaan. Met zijn 19 bij 24 cm pakt hij vast als een dun boek (14mm) en heeft hij ook dat gewicht (ca. 0,7 kg). Het glanzende aanraakscherm heeft een diagonaal van ruim 24 cm (9,7 inch) en een resolutie van 1024 x 768 pixels (4:3). Opvallend is dat dit geen breedbeeld is met 16:9, wat tegenwoordig een veelgebruikte beeldverhouding is. De iPad heeft een bewegingssensor en het scherm past zich aan aan een liggende of staande oriëntatie. Deze sensor wordt ook gebruikt voor de besturing van diverse spelletjes. Verder zijn er slechts twee fysieke knoppen: Aan/uit en Home. Met die laatste knop kom je vanuit elk willekeurig venster terug op de beginpagina. De iPad beschikt over Wifi 802.11 a/b/g/n en Bluetooth 2.1 en is dus te gebruiken in een draadloos netwerk en met mobiele telefoons. De 3G-versie ondersteunt mobiel dataverkeer met de snelheid van UMTS/HSDPA en daarmee heb je overal in het dekkingsgebied van de provider toegang tot internet en e-mail. GPS is ingebouwd en samen met het digitale kompas en Google Maps ben je nooit meer de weg kwijt. Gaan we echter op zoek naar een usb-aansluiting of een geheugenkaartlezer, dan ontbreken deze op de iPad! Apple bewijst hiermee wederom bijzondere opvattingen te hebben over de beschikbaarheid van universele aansluitmogelijkheden. Wel kunnen we een koptelefoon aansluiten en is aan de onderzijde een dock-connector aanwezig. Deze fungeert, net zoals de Mini DisplayPort op een MacBook, als een soort algemene verlooppoort. Met de optionele Camera Connection Kit (CCK) is deze connector namelijk om te toveren tot een SD-kaartlezer (geen CF) of tot een usb-aansluiting, zodat je ook je camera direct kunt aansluiten. Op moment van schrijven is deze CCK echter nog niet in Nederland verkrijgbaar.

Een andere grote afwezigheid op de iPad is een webcam. Je zou verwachten dat video-gesprekken een belangrijke functionaliteit zou kunnen zijn van een dergelijk apparaat, maar door het weglaten van een webcam is de eerste generatie iPad daarvoor dus niet geschikt.

clip 1 | de beleving van een iPad

RAW

Een iPad kan RAW vertonen, maar waarschijnlijk gebruikt hij daarvoor de JPEG-preview in het RAW-bestand. Het praktisch gebruik van RAW-bestanden is bovendien niet zinvol, omdat de iPad daar te weinig opslagcapaciteit voor heeft. Dat zelfde geldt ook voor Hires-video.

De beleving

Een iPad is snel opgestart en je kunt meteen aan de slag. Hij moet dan wel eerst geconfigureerd zijn via iTunes op je computer (pc of Mac). iTunes speelt ook daarna nog een belangrijke rol in het beheer en configureren van je iPad. Door het ontbreken van usb en kaartlezer ben je verplicht iTunes te gebruiken om er foto's en video op te zetten. Je kunt natuurlijk wel foto's en video downloaden van internet.

Het aanraakscherm werkt fantastisch met een optimale drukgevoeligheid, precisie en reactiesnelheid. Minpuntje is de sterke spiegeling. Het scherm is Multi-touch en je kunt dus met meerdere vingers op foto's inzoomen, in schuiven of ze roteren. Het werkt allemaal heel natuurlijk en interactief. Zo is ook surfen op internet een genot, hoewel sommige knopjes op

afb 2 | interface van Web Album voor Picasa

websites aan de kleine kant kunnen zijn voor mensen met dikke vingers. Opvallend is dat Apple in zijn eigen wijsheid de iPad niet compatibel heeft gemaakt met Flash (Adobe). Het is jammer dat je als gebruiker op dit punt de dupe bent van de slechte relatie tussen de grootmachten Apple en Adobe. Hopelijk komen beide ooit tot zinnen.

Standaard kun je met de iPad mailen, surfen, foto's en video's bekijken, muziek luisteren, spelletjes spelen en als e-reader gebruiken. De functionaliteit is echter oneindig uit te breiden met kleine programmaatjes, die onder de naam Apps (Applications) via onder andere de iTunes Store gratis of tegen een kleine vergoeding te downloaden zijn. Met een Skype apps wordt je iPad een telefoon en er zijn vanzelfsprekend ook Twitter-, Hyves- en Facebook-apps, zodat je je vrienden geen moment hoeft te missen. De accuduur is met 6 tot 10 uur heel behoorlijk. Overdag ermee werken en 's nachts opladen.

Voor de EOS-fotograaf is de iPad een goede portable viewer om je werk als vakfotograaf te laten zien in een gesprek met aspirant klanten en opdrachtgevers. Je kunt dan meteen notities maken en je agenda bijwerken. Met de Camera Connection Kit, kun je hem in het veld ook gebruiken voor beperkte opslag van je foto's. Het aantal apps voor fotografie is al behoorlijk omvangrijk, waaronder het gratis Photoshop.com Mobile, Web Albums en de app Canon Easy-PhotoPrint om draadloos PIXMA-printers mee aan te sturen.

Conclusie

Ben je 'druk' met social media (Twitter, Hyves, Facebook), e-mail, gaming, foto's tonen, video kijken, muziek luisteren en wil je ook af en toe een e-book lezen, dan is de iPad met zijn grote scherm een nuttig speeltje voor op de bank, in de tuin, op vakantie of in de trein. Hij is echter te groot om zomaar in je broekzak te stoppen en ben je dus echt kleinbepakt onderweg, dan is een smartphone veel handiger. Een iPad is ook geen vervanger van een note- of netbook, want daarvoor heeft hij (nog) onvoldoende functionaliteit en rekenkracht.

Voor de digitale fotograaf is de iPad dus geen 'must have'. Een tablet-pc met touch-screen, zoals de Packard Bell Butterfly Touch, biedt dan voor dezelfde prijs veel meer functionaliteit en heeft toch een behoorlijk fun-gehalte.

afb 3 | App Store van iTunes

EOSzine

Momenteel bekijken we de technische mogelijkheden om EOSzine ook geschikt te maken voor iPad en soortgelijke apparaten. Graag nog even geduld.

Met dank aan Corné Kuijpers en Leo Brongers (iPad-EOSziners)

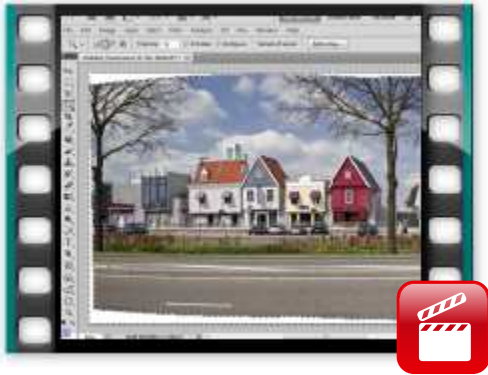

DOWNLOAD

Nieuw in Photoshop CS5

In het vorige nummer van EOSzine hebben we gekeken naar de nieuwe functionaliteit van Lightroom 3. Recentelijk heeft Adobe ook van zijn paradepaardje Photoshop CS een nieuwe versie geïntroduceerd. Wij hebben gekeken naar deze versie CS5. Wat is nieuw en wat is verbeterd? En zijn er nog verbeterpunten?

clip 1 | scherm-impressie van de werking van 'Vullen met behoud van inhoud'

De belangrijkste en meest elementaire gereedschappen en functionaliteit voor het bewerken van foto's vormen al jaren een stabiel fundament voor de kwaliteit en productiviteit van Photoshop. Op dat punt is er ook niet veel veranderd ten opzichte van versie CS1. Toch is werken in de nieuwe Photoshop CS5 een wereld van verschil met zijn vroege voorgangers.

Nieuwe functies

In het oogspringende nieuwe opties zijn Vullen met behoud van inhoud en Marionet verdraaien. Met de eerste functionaliteit kan een selectie automatisch gevuld worden met kleur en structuur van omliggende pixels, zodat met één druk op de knop bepaalde ongewenste elementen uit een afbeelding kunnen worden verwijderd. Het is eigenlijk een geautomatiseerde en verbeterde versie van het Patch tool. Op het eerste gezicht is de functionaliteit heel specifiek, maar monteert je veel panorama's en verlies je daarbij beeld door een te krappe uitsnede als gevolg van vervorming, dan is deze optie heel welkom om automatisch de witte achtergrond naadloos op te vullen met de omgeving (zie clip). Met Marionet verdraaien kunnen lagen met behulp van ankerpunten worden vervormd.

Het idee achter deze twee gereedschappen is heel aardig, maar hiervoor hoeft je niet over te stappen naar versie 5. Een nieuwe optie die wel meer functioneel is, is Automatische lenscorrectie. Op basis van een database met lensprofielen worden zaken als vervorming, chromatische aberratie en vignettering automatisch gecorrigeerd. Deze correcties kunnen ook groepsgewijs worden uitgevoerd en dat kan veel tijdswinst opleveren. Staat jouw camera-lens combinatie niet in de database van Adobe, dan kun je eventueel zelf een lensprofiel maken. Adobe heeft hiervoor een speciale methode en software ontwikkeld om aan de hand van testkaarten eigen profielen te kunnen maken. Het programma en de werking ervan zijn terug te vinden op http://labs.adobe.com/technologies/lensprofile_creator/. Gaat dit je allemaal veel te ver, dan is het ook nog steeds mogelijk handmatig de diverse lensafwijkingen te corrigeren.

LENSPROFIEL

De database met camera-lenscombinaties wordt door Adobe voortdurend uitgebreid. Bij het gebruik van dit nieuwe filter wordt deze altijd eerst gesynchroniseerd met die op je computer, zodat je altijd up-to-date bent.

TUTORIALS

Wil je alles weten over de veranderingen in Photoshop CS5, kijk dan op de site van [Adobe.nl](http://adobe.nl) of breng een bezoekje aan tv.adobe.com, waar je met de zoekterm 'Photoshop CS5' duidelijke videotutorials kunt aanschouwen. Die vind je ook op www.photoshopcafe.com.

Verbeterde opties

De nieuwe functies zijn meestal niet de reden om een nieuwe versie van een fotobewerkingsprogramma uit te brengen. Meestal zijn de verbeteringen van bestaande opties meer van belang en dat is ook het geval bij deze versie CS5. Het is nu mogelijk om moeilijke selecties, zoals dat van haar en fijn detail, nog sneller en nauwkeuriger te doen dankzij Slimme randdetectie en een selectiepenseel. Er hoeft niet meer met moeilijke technieken gewerkt te worden, maar lastige overgangen kunnen in een selectie direct op een preview worden geschilderd.

Op verzoek van veel gebruikers heeft Adobe ook het maken van een HDR-afbeelding onder de loep genomen. De methode in CS4 was weinig gebruikersvriendelijk en voor het verkrijgen van een aansprekend resultaat was de nodige kennis en vaardigheid vereist. Met de optie Samenvoegen tot HDR Pro in het menu Bestand, Automatisch, kunnen nu foto's uit belichtings-

Marionet verdraaien

trapjes redelijk goed en intuïtief worden gecombineerd tot een beeld met een hoog dynamische bereik.

Adobe heeft dankzij Lightroom veel ervaring met het ontwikkelen van RAW-opnamen en dat is terug te vinden in de verbeterde RAW-conversie in deze Photoshop CS5. Nagenoeg alle ontwikkelfunctionaliteit van Lightroom is ook beschikbaar in deze nieuwe Photoshop, waarbij de 'image engine 2010' zorgt voor een nog hogere beeldkwaliteit.

Omdat iedereen zijn eigen werkruimte heeft en deze desgewenst per project wil personaliseren, besteedt Adobe bij het ontwikkelen van een nieuwe versie ook altijd veel aandacht aan de efficiëntie van werken. Zo is het nu nog eenvoudiger om werkruimtes op te slaan en ertussen te wisselen. Met MiniBridge is ook de toegang tot foto's eenvoudiger geworden en wordt tijd bespaard met bladeren en selecteren. Helaas ontbreekt de mogelijkheid om zelf werkbalken met eigen selectie van knopjes te kunnen maken, zodat je voor een bepaald 'klusje' alle gereedschappen binnen klikbereik hebt.

Conclusie

Photoshop CS5 is weer net iets beter en meer uitgebreid dan zijn voorganger, maar de verschillen zijn niet groot en de nieuwe functionaliteit zal slechts voor een kleine groep CS4-gebruikers echt een toegevoegde waarde hebben. Werk je echter met CS3 of ouder, dan kunnen we een upgrade echter zeker aanbevelen en zul je merken dat je met een grotere productiviteit en eenvoud tot een hogere kwaliteit kunt komen.

RAW

Met elke nieuwe versie van Photoshop bestaat de kans dat de RAW-databases van oudere versies niet meer wordt geupdate. Je zou dan na aanschaf van een nieuwe camera bijna verplicht zijn om te upgraden om zijn RAW te kunnen verwerken. Met de gratis DNG-converter is dat niet nodig en zet je de nieuwe RAW eerst om naar DNG en gebruik je die bestanden in je 'oude' Photoshop.

Photoshop CS5 volledige versie
• €820,- (EN) / €1010,- (NL)

Photoshop CS5 upgrade
• €237,- (EN) / €297,- (NL)

DOWNLOAD

PhotoStitch: blikverruimende panorama's

In de serie over het gebruik van de software op de cd bij je EOS-camera bespreken we in dit artikel de werking van PhotoStitch. Een programma om eenvoudig en snel overlappende foto's samen te voegen tot een panorama. Omdat een goede voorbereiding het halve werk is, geven we je tevens nog enkele tips om tot een goede reeks uitgangsfoto's te komen.

STAAND KADER

We zijn geneigd om bij een horizontaal panorama ook liggende foto's te gebruiken. Het is echter ook goed mogelijk om dan met een staand kader te werken. Je moet dan meer foto's maken per serie, maar kunt wel meer inzoomen.

Vorbereiding

Hoewel je camera niet in de 'groene'-stand staat - maar P of Av - regelt hij toch nog veel zaken automatisch. Dat is handig voor een losse serie opnamen, maar minder gewenst als je overlappende foto's gaat maken voor een panorama. In EOSzine 0905 zijn we hier al redelijk uitgebreid op ingegaan (klik hier). Hier volgt nog een korte samenvatting:

- Gebruik bij voorkeur een statief
- Zorg voor voldoende overlap ($\frac{1}{3}$ tot $\frac{1}{2}$)
- Stel handmatig (M-stand) de belichting in bij f/8
- Werk bij lage ISO's
- Stel handmatig scherp
- Gebruik geen extreme brandpunten (ca. f=50mm)
- Kies een handmatige witbalans
- Vermijd bewegende voorwerpen in het onderwerp
- Neem op in RAW voor de hoogste beeldkwaliteit

Werkwijze

PhotoStitch kun je installeren vanaf de Solution-cd bij je EOS-camera. De laatste versie stamt uit 2008. Je kunt via Support op de Canon-site kijken of er voor jouw camera een nieuwere versie is, maar er is vanaf 2003 niet veel veranderd. De werking verloopt in drie stappen.

In **Selection and Arrangement** klik je op de knop Open en bladert naar de map met de serie overlappende foto's. Selecteer deze en klik op OK. Als je in RAW gefotografeerd hebt, zul je ze eerst moeten converteren naar JPEG of TIFF, want PhotoStitch werkt niet direct met RAW. De foto's worden in een voorbeeldvenster geplaatst. Met de knop Arrange kun je aangeven of het een horizontale, verticale, matrix of 360°-montage moet worden en met Switch kun je de volgorde van de foto's veranderen. Je kunt de foto's ook verslepen. Staan de gewenste foto's in de juiste volgorde, klik dan op de tweede tab **Merge**. Je kunt dan meteen op Start klikken, maar met de optie Merge Settings kun je het brandpunt opgeven waarmee de foto's gemaakt zijn. Dat geeft een beter resultaat. Is dit ingesteld en klik je op Start, dan gaat PhotoStitch aan de slag om er een naadloos panorama van te maken. Werk je met deelfoto's op maximale resolutie, dan kan dit afhankelijk van de snelheid van de computer enige tijd duren. Je ziet het proces visueel op het scherm verlopen. Is de montage beëindigd, dan kun je erop inzoomen om te controleren of de overgangen geen fouten bevatten. Wil je deze handmatig corrigeren, klik dan op de knop Display Seams. In het clipje op deze pagina zie je hoe je dan overeenkomstige punten kunt aangeven voor een betere montage. Helaas kun je in PhotoStitch geen kleuren of belichting aanpassen en dat zul je dus vooraf in Photoshop moeten doen. In de laatste stap **Save**, heb je nog een optie om onder de knop Adjust Image aan te geven of de montage standaard moet gebeuren (Normal) of met correctie van perspectief (Wide). Die laatste is vooral

clip 1 | het aanpassen van overeenkomstige punten bij een montage van overlappende foto's

bedoeld als je met korte brandpunten en korte scherpstelafstand gewerkt hebt. Voor vergezichten is Normal de juiste optie. Heb je deze keuze gemaakt, dan kun je via de knop Save het panorama opslaan als JPEG, TIFF, PSD en MOV. Als je publiceert in een browser, dan is JPEG een goede optie. Ga je op groot formaat afdrucken, kies dan TIFF of PSD. Sla je op als MOV-bestand (niet beschikbaar bij Wide) met Photo-JPEG in Options, dan wordt het panorama afspeelbaar in Quicktime (monitor en internet) en kun je door een foto schuiven en inzoomen. Zo kun je dan toch alle detail van een panorama laten zien op een beeldscherm. ➔

Denk bij elke vorm van publicatie aan de benodigde grootte van het uiteindelijke panorama. Voor print is een verhouding van 3:1 het meest geschikt. Voor een canvas van 150 bij 50 cm (60 bij 20 inch) is dan 6000 bij 2000 pixels de ondergrens (100 dpi). Om de breedte van een HD-scherm te vullen heb je echter slechts 1920 pixels nodig. In veel gevallen kunnen de deelfoto's dus vooraf verkleind worden. Dat bespaart rekentijd en opslagruimte.

Conclusie

Als je uitgaat van goede deelfoto's (voldoende overlapping en detail, gelijke kleur en belichting), dan is het gratis PhotoStitch een prima gereedschap om panorama's te monteren. Niet alleen horizontaal, maar zelfs matrix of 360°. Werk met niet te grote bestanden en bedenk vooraf wat je publicatiedoel is. Dus wil je het blikveld van je fotografie verbreden, monteer dan voortaan twee of meer overlappende opnamen tot een indrukwekkend breedbeeld.

afb 2 | horizontaal panorama met staande foto's met groothoeklens en korte afstand.

NORMAL: sterke tonvervorming

WIDE: perspectief gecorrigeerd

KLIK HIER VOOR VOLLE RESOLUTIE WIDE MONTAGE

VOORBEELD MOV-PANO

SWEEP

Er zijn camera's waarbij het panorama al in de camera wordt gemonteerd en soms zelfs automatisch met een soort meettrekbeweging in combinatie met een motordrive. Zeker indrukwekkend, maar voor 100% controle en naadloze overgangen, is het edele handwerk van montage van losse opnamen op een computer toch altijd nog te prefereren.

Wil jij ook een hogere fotokwaliteit?

Een nieuwe camera? Duur!

Een nieuwe lens? Nog duurder!!

Overstappen op RAW en Lightroom? Ja!!!

Maar dan wel ondersteund met een goed boek!

Gebonden • ca. 254 pagina's in kleur • EAN 978-90-5940-4304
Bestel nu direct via onze site!

NATUURLIJK BIJ VAN DUUREN MEDIA

www.vanduurenmedia.nl

BOEKREVIEW

BB Werken met Lightroom 3

We krijgen steeds meer media ter beschikking om met elkaar te communiceren en ook om kennis over te dragen naar een doelgroep. Internet speelt daarin natuurlijk een belangrijke rol, maar we mogen toch ook het 'aloude' boek niet vergeten. Daarom laten we elke maand twee EOSziners aan het woord die een titel over fotografie of beeldbewerking aan de tand hebben gevoeld.

'Bewuster en beter werken met Lightroom 3'

Je wilt de kwaliteit van je foto's naar een hoger niveau brengen. Het leukste is natuurlijk om een nieuwe camera te kopen, maar dat is een dure optie. Of je koopt een professionele lens om je doel te bereiken, maar als het even tegenzit is een dergelijke lens nog duurder dan een nieuwe body. Nee, de eenvoudigste manier om belichting, kleur en detailweergave naar een hoger plan te tillen, is simpelweg door je camera op het bestandsformaat RAW te zetten. Dat kost niets en zal een grote sprong voorwaarts zijn in de beeldkwaliteit van je opnamen. Om echter soepeltjes met RAW te kunnen werken, heb je het juiste gereedschap nodig. En daarbij is de keuze van de software zeer belangrijk. In elk zichzelf respecterend fotobewerkingsprogramma kun je een enkele RAW-opname prima omzetten, maar worden het er vele tientallen, dan is er maar één programma waarmee je snel en intuïtief RAW-bestanden kunt beheren, bewerken en publiceren en dat is Photoshop Lightroom van Adobe.

In versie 3 zijn de innovatieve functies van de eerdere versies uitgekristalliseerd en aangevuld met nieuwe mogelijkheden. Genoeg stof dus en de hoogste tijd voor een praktisch boek over deze materie. Want dat is de rode draad door deze uitgave: het werken met RAW-opnamen in Lightroom 3 in de praktijk. Veel cases, dagelijkse handelingen en tips en trucs, zodat Photoshop Lightroom 3 na het lezen van dit boek geen geheimen meer kent. Je kunt je dan volledig richten op het nemen van betere foto's 'in het veld' en bent geen uren tijd meer kwijt achter de computer.

Titel : BB werken met Lightroom 3
Auteur : Pieter Dhaze, Hans Frederiks
Uitvoering : Hard cover, 254 pag.
Prijs : € 29,90
Uitgever : Van Duuren Media
ISBN : 9789059404304

Bernadette Leijdekkers

EOS 40D

"Al bij het eerste doorbladeren van het boekwerk krijg ik de kriebels om met Lightroom aan de slag te gaan. Veel voorbeelden met kleurige platen en uitgebreide en begrijpelijke uitleg. De indeling in

hoofdstukken is zeer overzichtelijk en als ik een specifiek onderwerp zoek, kan ik dat snel vinden in de index. Ook de gevorderde gebruiker vindt in deze uitgave nuttige info. Op de CD vind je diverse links naar interessante Lightroom-tips, camera-profielen en nog veel meer moois. Een fijn boek vol inspiratie en kennis, wat bij iedereen die met Lightroom werkt, in de kast moet staan."

MIJN OORDEEL

Uitvoering : ☆☆☆☆
Opbouw : ☆☆☆☆
Leerzaam : ☆☆☆☆
Overall : ☆☆☆☆

Frank de Ridder

EOS 7D

"Adobe Photoshop Lightroom, welke fotograaf gebruikt het niet? Maar wat is een programma zonder professioneel naslagwerk.

Dit boek is ook voor de beginner een aanrader, omdat nuttige uitleg wordt gegeven waarom RAW de standaard zou moeten zijn.

Elk onderdeel van Lightroom 3 wordt apart behandeld met eenvoudige uitleg, prachtige graphics en voorbeelden. Na het lezen van het boek kent Lightroom geen geheimen meer. Chapeau voor de schrijvers."

MIJN OORDEEL

Uitvoering : ☆☆☆☆
Opbouw : ☆☆☆☆
Leerzaam : ☆☆☆☆
Overall : ☆☆☆☆

uitvoering: formaat, drukkwaliteit • opbouw: structuur van de inhoud • leerzaam: verhoging begrip en vaardigheden • overall: algemene indruk en tevredenheid

PRODUCTEN & ACTIES | Canon site (NL)

Voor informatie over Canonproducten, camera's en accessoires. Tevens een overzicht van de laatste acties en cashbacks.

WWW

DRIVERS & SOFTWARE | Canon site (NL)

Voor informatie over en downloaden van de laatste versies van software en drivers.

WWW

FIRMWARE | Canon site (EN)

Voor een overzicht en het downloaden van de laatste firmwareversies van Canon EOS-camera's.

WWW

REPARATIES | Canon Service Center TechRepair (NL)

Voor handleidingen en reparaties

WWW

ONLINE | Canon Image Gateway (NL)

Voor leuke en handige diensten voor Canon fotografen en een online gallery.

WWW

PRODUCT INFO | Maak een verhaal!

Een foto spreekt boekdelen, maar een goede foto vertelt een heel verhaal. Bezoek deze site en leer om betere foto's te maken met Canon camera's.

WWW

PRODUCT TEST | The Digital Picture (EN)

Zeer heldere site met productinformatie en -tests van Canon camera's en lenzen.

WWW

JARGON | PDF

PDF met de meest gangbare afkortingen in de digitale fotografie en tevens vertaling van veelgebruikte Engelse termen.

PDF

COLOFON

EOSzine is een uitgave en productie van Artifex Graphics voor Canon EOS-fotografen en verschijnt 12x per jaar als gratis e-magazine.

Bijdragen van Pieter Dhaeze en Canon Nederland.

Aan- of afmelden melden via www.eoszine.nl

Correspondentie: reactie@eoszine.nl of 06 - 22 33 62 21

Advertenties: advertentie@eoszine.nl

WWW.EOSZINE.NL

© 2010 Alle rechten voorbehouden.

INTERACTIE

Samen verder

Een e-magazine maken voor Canon EOS-gebruikers is zo inspirerend dat we nu al voldoende ideeën hebben om **EOSzine** de komende jaren te kunnen vullen met actuele en informatieve onderwerpen.

Maar ons denkkader is beperkt en sluit waarschijnlijk niet voor 100% aan bij de wensen van onze lezers. Daarom bij deze de vraag om mee te denken wat jij in **EOSzine** zou willen lezen. Welke onderwerpen houden je bezig? Hieronder een paar categorieën waar je ons mee zou kunnen helpen.

TECHNIEK

Voldoende kennis van je gereedschap en van fotografie is dé basis om onderscheidende foto's te kunnen maken. Alle aspecten van camera-instellingen tot belichtingsproblematieken komen natuurlijk uitgebreid aan de orde in **EOSzine**, maar misschien zien we iets over het hoofd of heb je een probleem wat ook voor andere EOS-gebruikers interessant zou kunnen zijn, laat het ons dan weten.

LOCATIES & EVENEMENTEN

Nederland is een mooi en dynamisch land, ook op het gebied van locaties en evenementen. Elk stukje Nederland heeft zo zijn bekoring en elke dag, en vooral in het weekend, is er ergens wel iets leuks te beleven en interessant om als fotograaf te bezoeken. Heb je ervaring met een bepaalde locatie of evenement en wil je dat delen met je EOS-collega's, laat het ons dan weten. We zetten het op de agenda en laten er foto's van zien.

WORKSHOPS

De praktijk is de beste leerschool. **EOSzine** lezen en met je camera in de huiskamer blijven zitten zal in de meeste gevallen niet de mooiste plaatjes opleveren. Dus trek er op uit en neem deel aan de talloze workshops die door het hele land worden gegeven. Heb je goede ervaringen met een fotoworkshop of fotoreis, dan zijn wij natuurlijk bereid dit met de overige lezers te delen.

PORTFOLIO'S

OH! WOW! DAT WIL IK OOK! Naar mooie foto's kijken werkt vaak inspirerend. Als je dus een leuke reeks foto's hebt met een rode draad of met een zeker thema, laat het ons dan weten. Zeker als je de foto's kunt onderbouwen met een korte toelichtende tekst, dan is de kans groot dat ze op enig moment in **EOSzine** worden tentoongesteld aan de andere lezers en dat is pas echt te gek.

